UNA VISIÓ PARTICULAR DEL FET CULTURAL

Biel Majoral
Mestre i cantador

La cultura catalana viu en un procés d'oficialització. Hi ha una dicotomia clara entre allò que és vivencial i allò que és oficial. L'ofensiva propagandística és tan forta que, evidentment, provoca reaccions adverses. Aquesta dicotomia entre allò que és l'oficialització i allò que és espontani i popular ja fa temps que existeix. El pare Ginard a les seves memòries, titulades *De com era infant*, ja manifesta: "No hi pensam en els humils i els posam de banda, i són ells que han conservada la meravella de l'idioma... Pensam en sucs difícils de gustar, en requisits on hi entri molta sabiduria culinària, i ens oblidam de l'aigua, del pa, de l'oli, de les verdures i la fruita, coses aptes per a tots els paladars, ja siguin de prínceps ja siguin de camperols".

I és vera que els humils no n'entenen, de culturalitzacions. Veuen que la cultura, avui dia, és bàsicament subvencionada o ritualitzada (premis extraordinaris, viatges estúpids, intercanvis banals...). A la cultura catalana li passa com a l'Església: és rica i és cerimonial. Rica perquè té un gran patrimoni i la gent el té gelós o se'l vol repartir; cerimonial perquè té un bon estol de predicadors i beats falsos que fa anys i panys que sermonegen i sovint prediquen allò que han de fer els altres, i no amb l'exemple. I la gent senzilla –l'única que pot perviure en català– deixa de creure-hi, i si més no, només acut a les cerimònies que són solemnes, per allò de la tradició, o als funerals, i es decanta del procés. Així crec que es troba la cultura catalana en aquests moments.

Aquesta gent senzilla a què feia referència pens que són els joves. Els joves són realment els que han de determinar la continuïtat de la llengua i la cultura. Però els joves no són beneits, volen fets i no paraules, volen sentir-se representats per les generacions adultes i no els agraden ni els cirineus ni els falsos predicadors ni els fariseus, que, com sabeu, només prediquen i tenen

uns comportaments sospitosos. Els qui han destruït Mallorca no són els joves, són els de les generacions dels seus pares i els seus padrins. Els qui han deixat perdre el patrimoni cultural no són els joves (encara que sovint sentim a dir que no saben res, que tot els ho han donat fet, que no es preocupen, que són uns menfotistes, etcètera, etcètera), sinó que són els de les generacions anteriors. Ara he pogut comprovar, ja que la meva feina es relaciona amb el magisteri, que els joves volen saber coses, volen tenir referents i que es preocupen dels fets culturals, però necessiten les eines, els mecanismes de poder que els puguin proporcionar tot aquest material, i tot sovint no els troben. Els mestres no hem pogut acabar d'assolir aquest paper, no hem tengut ni els suports ni les lleis a favor, i hem entrat en una abstracció educativa que no sabem quin futur té. Els mestres, en aquests moments, som un col·lectiu desorientat amb una bona part de l'alumnat desitjós de referències.

I mentrestant, a Mallorca, institueixen premis milionaris i no potencien l'escola. Abandonen els mestres i els envien mercaders de folklores que ploren. A Mallorca, els polítics i gran part de col·lectius afins no lluiten per la immersió cultural i lingüística. I tanmateix els joves la necessiten. A la passada legislatura del Pacte de Progrés (la primera legislatura progressista de la història) van deixar passar l'oportunitat d'aplicar la immersió lingüística al cent per cent i ho deixaren al cinquanta per cent que havia aprovat el PP. I després de perdre les eleccions i tornar-les a guanyar la dreta reaccionària, encara fou més catastròfic.

Però és que ara continuam deixant passar oportunitats fonamentals. N'hi ha prou de fer una repassada als nous plans de Magisteri, que continuen equiparant el castellà amb el català, i pel que fa al professorat en general no hi ha una línia de llengua i continguts catalans. Ara, i això és un tema delicadíssim, deixaran perdre l'oportunitat d'integració que es pot fer a través de les escoletes. Al projecte de llei de zero a tres anys no s'hi explicita la llengua vehicular ni la llengua de culturalització; se'n parla en termes pedagògics globals tot i sabent que aquesta etapa no solament ajuda a la integració de l'Infant sinó també a la integració de les seves famílies.

Pel que fa a la gent de la cultura, vull dir amb això que la gent que llueix la categoria d'intel·lectual i cultureta, en aquests moments tenen una actitud més aviat poc crítica; una actitud conformista i els preocupa més saber si seran mediàtics o no, personatges televisius o no. De fet aquesta advertència ja la feia Miquel Bauçà a *El canvi*: "Els intel·lectuals [...] En aquells temps arrossegaven el cul pels seients dels bars; avui, l'arrosseguen pels platós de la TV, fent colla amb els cantants de flamenc pedòfils i les vidents incontrolables." Si repassam una mica el que va ésser Frankfurt, al marge dels espectacles efímers, tot es va basar en la potenciació dels escriptors mediàtics i la seva promoció de cara a obtenir (oh!, ja tenim la seu plena d'ous) un Nobel en català. Tots recordam

que l'Estat francès el va deixar compartir a Frederic Mistral quan va tenir la certesa que la cultura occitana es trobava en una situació de debilitat extrema. A Frankfurt no es va parlar ni d'un país oprimit ni d'una cultura de resistència. Servilisme i obediència.

És la política, amics. Aquí és on hi ha feina a fer: cal recordar als polítics que estan al servei del país i no cap mestre ni cap intel·lectual al seu servei. I en aquests moments hi ha molt poca política i molta imposició i fins i tot belligerància. Convé que recordem que la gran projecció de futur, és a dir els Països Catalans, si no fossin una realitat i una possibilitat no els haurien assassinats des de la Constitució. Quan vetaren la federació de comunitats autònomes només pensaven en nosaltres, i en ningú més (recordau també que a la Constitució hi ha un reconeixement explícit, a les seves transitòries, a Euskalherria). També convé recordar, sempre que puguem, que fou en el procés estatutari quan provocaren la guerra de la llengua a València i que PSOE i UCD, avui bastant de PP, consensuaren la fragmentació lingüística. A les Balears també ho intentaren: no pogueren; així i tot costà el càrrec al president d'UCD.

La pèrdua de la capitalitat de Barcelona, és a dir, el cap i casal de la catalanitat, ha estat perjudicial. Barcelona era la referència obligada. La resta de Catalunya, el Principat, no havia estat mai explicitada; Barcelona, sí. En aquests moments projecten més Barcelona com a centre turístic i comercial que no com a centre cultural i de capitalitat d'una nació. Potencien la sensibleria i, a manca de dinamisme cultural, potencien allò que sembla més folklòric o més anticatalà. Tots els que potencien (des del directiu a l'obrer) són els que marquen més la diferència de la unitat cultural i lingüística dels Països Catalans i els més propers a la potenciada realitat espanyola. Des de les Illes esperam recobrar el sentit de la unitat. Esperam que no ens tractin més amb pomeria. Esperam que no ens potenciïn només els tòpics. I esperam entrar junts a Europa amb un sol gentilici: catalans del món.